

I. ČÁST:

a) zasazení výňatku do kontextu díla	b) téma a motiv	c) časoprostor	d) kompoziční výstavba	e) literární druh a žánr
- ODKUD / Z JAKÉ ČÁSTI KNIHY JE VÝŇATEK? <i>začátek, střed, konec</i>	- O ČEM JE VÝŇATEK? - JAKÉ LZE NAJÍT MOTIVY?	- KDY A KDE SE ODEHRÁVÁ VÝŇATEK / KNIHA?	- JAK SE VYPRÁVÍ UDÁLOSTI ZA SEBOU? - JAK JE VÝŇATEK POSTAVENÝ?	LITERÁRNÍ DRUH: <i>lyrika, epika, drama</i> ŽÁNŘ: <i>balada, epigram, epos, román, povídka, novela, tragédie, komedie ...</i>

II. ČÁST:

a) vypravěč / lyrický subjekt	b) postavy	c) vyprávěcí způsoby	d) typy promluv	e) veršová výstavba
epika: KDO JE VYPRÁVĚČ A JAKÝ JE? lyrika: KDO JE LYRICKÝ SUBJEKT A JAKÝ JE?	- JAKÉ JSOU VE VÝŇATKU/DÍLE POSTAVY? <i>hlavní, vedlejší; charakteristika</i>	epika: JAK SE VYPRÁVÍ PŘÍBĚH? <i>1. os. - ICH forma 3. os. - ER forma</i>	- JAKOU FORMOU PROMLOUVAJÍ POSTAVY? <i>ne/přímá řeč, repliky, monolog, dialog...</i>	poezie: - KOLIK MÁ BÁSEŇ SLOK A VERŠŮ? - JAKÉ JSOU RÝMY? <i>střídavý, obkročný, sdružený, přerývaný...</i>

III. ČÁST:

a) jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku	b) tropy a figury a jejich funkce ve výňatku
HLEDÁME V TEXTU: - JAKÝ JAZYK JE VE VÝŇATKU POUŽITÝ? - JAKÁ ZVLÁŠTNÍ SLOVA V TEXTU NAJDEME? - DO JAKÉ VRSTVY JAZYKA SLOVA PATŘÍ? - PROČ JE AUTOR POUŽIL? <i>slova hovorová, knižní, básnická, archaická, obecná čeština, citově zabarvená slova, nářečí, slang, argot, vulgarismy...</i>	HLEDÁME V TEXTU: - JAKÉ JSOU V TEXTU POUŽITY OBRAZNÉ / ESTETICKÉ / UMĚLECKÉ JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY? - PROČ JE AUTOR POUŽIL? <i>metafora, metonymie, personifikace, přirovnání, hyperbola, eufemismus, oxymoron, anafora, epifora, epanastrofa...</i>

IV. ČÁST:

a) kontext autorovy tvorby	b) literární / obecně kulturní kontext
- KDO BYL AUTOR? - CO PSAL A PROČ? - JAKÁ DALŠÍ DÍLA NAPSAL?	- JAKÁ BYLA DOBA AUTORA? - CO SE DĚLO V TÉ DOBĚ VE SVĚTĚ? - KDO DALŠÍ PSAL A CO?

I. ČÁST:

a) zasazení výňatku do kontextu díla

začátek - střed - konec

b) téma a motiv

c) časoprostor

Výňatek:

Dílo:

d) kompoziční výstavba

e) literární druh a žánr

LITERÁRNÍ DRUH:
lyrika - epika - drama

ŽÁNŘ:

II. ČÁST:

a) vypravěč / lyrický subjekt

b) postavy

c) vyprávěcí způsoby

1. os. - ICH forma

3. os. - ER forma

NEURČUJE SE

d) typy promluv

e) veršová výstavba

III. ČÁST:

a) jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku

PŘÍKLADY Z TEXTU:

př. slova hovorová, knižní, básnická, archaická, obecná čeština, citově zabarvená slova, nářečí, slang, argot, vulgarismy...

b) tropy a figury a jejich funkce ve výňatku

PŘÍKLADY Z TEXTU:

př. metafora, metonymie, personifikace, přirovnání, hyperbola, eufemismus, oxymóron; anafora, epifora, epanastrofa...

IV. ČÁST:

a) kontext autorovy tvorby

b) literární / obecně kulturní kontext

⋮

Analýza uměleckého textu

--

--

I. ČÁST:

a) zasazení výňatku do kontextu díla

začátek - střed - konec
- seznámení s večírkou (zatím) bezejmenného "sousedá"

b) téma a motiv

- popis večírků bohatého souseda
- bohatství, luxus, okázalost, nadřazenost místní smetánky

c) časoprostor

Výňatek: léto, všechny části dne, víkend/pondělí
Dílo: New York a Long Island v období

d) kompoziční výstavba

- chronologická (prvky retrospektivy)
- 3 odstavce souvislého textu, bez zvýraznění

e) literární druh a žánr

LITERÁRNÍ DRUH:
lyrik - epika - drama
ŽÁNŘ:
román (společenský)

II. ČÁST:

a) vypravěč / lyrický subjekt

- vypravěč = **Nick Carraway**
- je zúčastněný, vypráví z vlastního pohledu, není vševědoucí, je dobrý pozorovatel a posluchač, sám není příliš aktivní
- všudypřítomný

b) postavy

Jay Gatsby - titulní postava, elegantní, sebevědomý, osamělý
Daisy - povrchní, znuděná, neschopná opravdového citu
Tom - bohatý, arogantní, namyšlený, rasistické pozn.

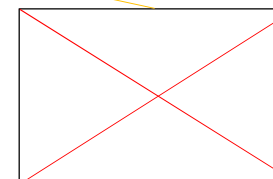
c) vyprávěcí způsoby

1. os. ICH forma
3. os. - ER forma
př. "jsem pozoroval"

d) typy promluv

- bez promluv postav
- vypravěčův popis událostí

e) veršová výstavba

III. ČÁST:

a) jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku

PŘÍKLADY Z TEXTU:
- spisovný jazyk
- složitější souvětí
- "pachtílo"(namáhat se) + "spoušt"(nepořádek) - expresivní výrazy
- "spoušt" - homonymum

př. slova hovorová, knižní, básnická, archaická, obecná čeština, citově zabarvená slova, nářečí, slang, argot, vulgarismy...

b) tropy a figury a jejich funkce ve výňatku

PŘÍKLADY Z TEXTU:
- "třepetali se jako noční motýli" - přirovnání
- "zpěněné gejzíry" - básnický přívlastek
- "...jako neposedný žlutý brook" - přirovnání
- "Rolls-Royce se přerodil na..." - metafora

př. metafora, metonymie, personifikace, přirovnání, hyperbola, eufemismus, oxymoron; anafora, epifora, epanastrofa...

IV. ČÁST:

a) kontext autorovy tvorby

- považován za jednoho z nejlepších amerických spisovatelů, scenárista
- „autor jazzového věku“ – psal o zlaté mládeži dvacátých let (zvyšování životních standardů, ideál o "americkém snu", hospodářský růst...)
- Další díla: Na prahu ráje (prvotina), Něžná je noc, Poslední magnát (nedokončený, vydán posmrtně)

b) literární / obecně kulturní kontext

- představitel tzv. **ztracené generace** (Lost generation): zažili 1.sv.v., nesouhlas a nedůvěra ke společnosti, nejistota, absence vlastního místa na světě;
- další autoři: E. Hemingway, E. M. Rémarque, W. Faulkner
- realistický proud ve světové literatuře 1. poloviny 20. století - oslabení role vševědoucího vypravěče, více se zaměřují na psychologii postav a jejich postavení

Analýza uměleckého textu

F. S. Fitzgerald - Velký Gatsby

Za letních nocí bylo z domu mého souseda slyšet hudbu. V jeho modrých zahradách poletovali muži a dívky neustále sem a tam a třepetali se mezi šepoty, šampaňským a hvězdami jako noční motýli. Během odpoledního přílivu jsem pozoroval, jak Gatsbyho hosté skáčou z můstku na jeho plovárně nebo se opalují na horkém písku pláže, zatímco jeho dva motorové čluny rozrážejí vody Průlivu a za sebou táhnou skrz zpěněné gejzíry vodní lyžaře.

O víkendu se jeho Rolls-Royce vždy přerodil na minibus, který od devíti ráno až dlouho přes půlnoc vozil hosty do města a nazpět, zatímco jeho kombi uhánělo jako neposedný žlutý brouk ke každému vlaku. A pak v pondělí se osm sluhů s výpomocným zahradníkem celý den pachtilo s mopy, rýžáky, kladivy a zahradnickými nůžkami, aby napravili spoušť z předešlé noci.

Každý pátek přivezli od ovocnáře z New Yorku pět velkých beden pomerančů a citronů – a každé pondělí byly tytéž pomeranče a citrony vynášeny zadním vchodem, proměněné v pyramidu vyprázdněných polokoulí.